

4. semester
Klinisk studiehåndbog
for
jordemoderstuderende

Region
Syddanmark

Sydvestjysk Sygehus
Esbjerg

Indholdsfortegnelse 4. semester

Tema og læringsudbytter på 4. semester	4
Tilrettelæggelse af 4. semester	9
Første dags introduktionsprogram	12
Introduktion ved jordemoder / jordemoderassistent	13
Mulige læringssituationer på fødeafdelingen	15
Retningslinjer for brug af medicin og medicinrum	18
Mulige læringssituationer i jordemoderkonsultationen	19
Forældre- og fødselsforberedelse	21
Velkommen tilbage til Mor-Barn Centret	23
Mulige læringssituationer på Mor-Barn Centret barselsdelen	24
Mulige læringssituationer på Mor-Barn Centret neonatal-delen	26
Velkommen til gynækologisk periode	28
Om gynækologisk ambulatorium	29
Om opvågningen	30
Mulige læringssituationer i gynækologisk periode	31
Undervisningsdage på 4. semester	33
Studiebesøg i svangreambulatoriet	34
Studiebesøg hos gynækologisk/obstetrisk forvagt	35
Studiebesøg i Blodtypelaboratoriet	36
Obligatoriske opgaver	37
Liste over skemaer til brug på 4. semester	40
Forventningsark	41
Vejledning til refleksionsskema	43
Refleksionsskema inkl. vejledning	45
Forløbs- og fødeprotokol forud for refleksionsskema	47
Patientprotokol forud for refleksionsskema	48
Refleksionsskema	49
Medicinskema	51
Studietidsskema	52
Optællingsskema: Fødsler og sectioer	53
Optællingsskema: Graviditetsundersøgelser	54
Optællingsskema: Barselskvinder / nyfødte	55
Erfaringsskema	56
Midtvejsark - 4. semester	58

Slutark – 4. semester	59
EU direktivet	60
Kriterier for refleksionsopgave.....	61
Retningslinjer for klinisk 4. semesterprøve	63
Retningslinjer for portfolio	65

Tema og læringsudbytter på 4. semester

Tema for 4. semester

"Jordemoderfaglig omsorg i relation til familiedannelse, ukompliceret og kompliceret graviditet, fødsel, barsel og raske og syge nyfødte".

Temaet omhandler opøvelse og udvikling af kliniske færdigheder i relation til selvstændig varetagelse af ukompliceret graviditet, fødsel og barsel. Fokus er endvidere på anvendelse af teknologiske hjælpemidler i forbindelse med ukomplicerede og komplicerede forløb, identifikation af komplikationer; tværprofessionelt og tværsektorielt samarbejde om gravide og fødende med særlige behov. Temaet indeholder tillige jordemoderfaglig omsorg for og pleje og behandling af kvinder med kompliceret barselsperiode samt pleje og behandling af nyfødte med behov for specialiseret omsorg og indsats. Desuden videreudvikling af kliniske kompetencer og reflektiv praksis. (Studieordningen 2016).

Undervisningen tager udgangspunkt i:

- Fødselshjælp 9 ECTS
- Svangreomsorg 4,5 ECTS
- Barselsomsorg 7,5 ECTS
- Neonatal omsorg 6 ECTS
- Gynækologisk omsorg 3 ECTS
- Desuden 2,5 tværprofessionelle ECTS som afvikles sideløbende med ovennævnte ECTS
- Desuden 10 ECTS på valgfrit element som afvikles sideløbende med ovennævnte ECTS

Efter semesteret kan den studerende = mål for læringsudbytter:

Viden

- Omsætte viden om jordemoderfaglig omsorg i relation til den ukomplicerede graviditet, fødsel og barsel og relatere viden om jordemoderfaglig omsorg i relation til den komplicerede graviditet, fødsel og barsel til praksis.
- Omsætte viden om sundhedsfremme og forebyggelse, omsorg og behandling, risiko, ressource- og belastningsidentifikation samt teknologiske hjælpemidler og teknikker og metoder, der knytter sig dertil, i praksis.
- Har viden om og kan forstå den menneskelige organismes udvikling, biologiske, anatomiske opbygning og ernæringsmæssige behov samt mikrobiologiske og fysiologiske processer og funktioner med særligt fokus på reproduktion, seksualitet, fosterudvikling, graviditet, fødsel og barselperiode, i relation til praksis.
- Relatere viden om neonatologi, embryologi, risici for skader og fejludvikling i fostertilværelsen, genetiske og miljømæssige forhold samt muligheder for forebyggelse heraf og har viden om prækonceptionel og prænatal rådgivning samt reflektere over viden om screening af forældre, fostre og nyfødte i relation til praksis.

- Omsætte viden om farmaka og medicinering, herunder specifik viden om anæstesi, analgesi relateret til jordemoderfaglig virksomhed til praksis og forstå og relatere viden om gynækologiske og urogynækologiske sygdomme af betydning for det reproduktive område til praksis.
- Omsætte viden om psykologiske og sociale forhold i forbindelse med ukompliceret familiedannelse, graviditet, fødsel og barsel samt relatere viden om psykologiske og sociale forhold i forbindelse med kompliceret familiedannelse, graviditet, fødsel og barsel i til praksis.
- Omsætte viden om kulturbegreber, samspil mellem samfunds- og kulturelle forhold, herunder opfattelsen af sundhed og sygdom i praksis.
- Omsætte viden sundhedslovgivning og det legale grundlag for jordemoderens virksomhed samt professionens historie, udvikling og arbejdsmiljømæssige udfordringer til praksis.
- Omsætte viden om pædagogik, didaktik, sundhedspædagogik og sundhedsformidling, patient- og borgerinddragelse, kommunikationsteorier og sundhedsfaglig kommunikation til praksis.
- Har forståelse for klinisk lederskab i det reproduktive felt ud fra praksis-, udviklings- og forskningsviden i og på tværs af professioner, sektorer, organisationer, institutioner og patientens/borgerens hjem i relation til praksis.
- Omsætte viden om professionens anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi og teknologiens betydning til praksis.
- Omsætte viden om borgerens og patientens mål og kan indgå i tværprofessionelt og tværsektorielt samarbejde herom til praksis.
- Omsætte viden om specielle etiske problemstillinger inden for det reproduktive felt til praksis.
- Omsætte viden om anvendelse af kommunikationsteorier og -metoder og kan forstå den kommunikative betydning i forhold til dialog og relationskabelse til praksis.
- Omsætte viden om egen professionsudøvelse samt egen professions opgaver og ansvarsområder i et organisatorisk, administrativt og samfundsmæssigt perspektiv, i forhold til at være aktør i det hele sundhedsvæsen til praksis.
- Omsætte viden om videnskabsteori og forskningsmetode til praksis.

Færdigheder

- Håndtere tilrettelæggelse og varetagelse af jordemoderfaglig omsorg og obstetriske færdigheder, praksisnære og teoretiske problemstillinger og relevante løsningsmodeller, i relation til ukompliceret graviditet, fødsel og barsel og familiedannelse.
- Tage del i tilrettelæggelse og varetagelse af jordemoderfaglig omsorg og obstetriske færdigheder, herunder samarbejde med læge samt at kunne begrunde, vælge og anvende praksisnære og teoretiske problemstillinger og relevante løsningsmodeller i relation til kompliceret graviditet, fødsel og barsel og familiedannelse.
- Håndtere tilrettelæggelse og varetagelse af sundhedsfremme, forebyggelse, screening, behandling og pleje af kvinde, foster, familien og det nyfødte barn samt anvendelsen af teknologiske hjælpemidler og informations- og kommunikationsteknologi i relation til ukompliceret graviditet, fødsel og barsel.

- Tage del i tilrettelæggelse og varetagelse af sundhedsfremme, forebyggelse, screening, diagnosticering, triagering og visitation, behandling og pleje af kvinde, foster, familien og det nyfødte barn samt anvendelsen af teknologiske hjælpemidler og informations- og kommunikationsteknologi i relation til kompliceret graviditet, fødsel og barsel.
- Håndtere ernærings- og ammevejledning i relation til ukompliceret graviditet, fødsel og barsel med udgangspunkt i kvindens og familiens ressourcer, ønsker og behov.
- Tage del i ernærings- og ammevejledning i relation til kompliceret graviditet, fødsel og barsel med udgangspunkt i kvindens og familiens ressourcer, ønsker og behov.
- Håndtere omsorg for raske nyfødte og tage del i omsorg for nyfødte med behov for specialiseret om-sorg, herunder genoplivning af nyfødte.
- Tage del i og håndtere jordemoderfaglig omsorg ved obstetriske og gynækologiske kirurgiske indgreb såvel som provokerede som spontane aborter og tage del i postoperativ pleje af gravide, fødende og gynækologiske patienter.
- Håndtere forebyggende tiltag mod infektioner, visitation til læge ved mistanke herom samt udførelsen af praksis i overensstemmelse med hygiejniske principper.
- Håndtere rekvirering, administration og dispensering af medicin til gravide, fødende, barslende kvinder samt nyfødte i relation til ukompliceret graviditet, fødsel og barsel i overensstemmelse med cirkulære om jordemødres virksomhedsområde.
- Tage del i rekvirering, administration og dispensering af medicin til gravide, fødende, barslende kvinder samt nyfødte i relation til kompliceret graviditet, fødsel og barsel i overensstemmelse med cirkulære om jordemødres virksomhedsområde.
- Håndtere varetagelse af undervisning, formidling, vejledning og rådgivning i relation til ukomplicerede aspekter inden for sundhed, seksuel og reproduktiv sundhed og familiedannelse.
- Tage del i varetagelsen af undervisning, formidling, vejledning og rådgivning i relation til komplicerede aspekter inden for sundhed, seksuel og reproduktiv sundhed og familiedannelse.
- Håndtere viden om betydning af diskurser, risikotænkning og medikalisering i daglig praksis, herunder identificere forskellen mellem generelle anbefalinger inden for sundhedsfremme, forebyggelse og behandling og den mere dialogbaserede individuelle omsorg til relation til praksis.
- Tage del i at anvende og udføre klinisk lederskab af patient-, borger- og behandlingsforløb i samspil med fagprofessionelle under hensyntagen til kvalitetssikring.
- Tage del i udøvelse af professionen på tværs af organisatoriske, strukturelle og faglige rammer i sundhedssystemet i både specialiserede og tværprofessionelle teams samt i relation til ledelse, koordinering og udvikling.
- Håndtere situationsbestemt og professionsrelevant kommunikation, vejledning og rådgivning om borger- og patientforløb inden for forberedelse, udførelse og efterbehandling i professions- og tværprofessionel praksis i relation til ukompliceret graviditet, fødsel og barsel.
- Tage del i situationsbestemt og professionsrelevant kommunikation, vejledning og rådgivning om borger- og patientforløb inden for forberedelse, udførelse og efterbehandling i professions- og tværprofessionel praksis i relation til kompliceret graviditet, fødsel og barsel.

- Tage del i tværprofessionelt og tværsektorielt samarbejde i forskellige borger- og patientforløb og sammenhænge.
- Tage del i anvendelsen af professionsrelevant informations-, kommunikations- og velfærdsteknologi, som i størst muligt omfang indtænker borgerens egne ressourcer.
- Håndtere metoder og beskrive standarder for kvalitetssikring og kvalitetsudvikling.
- Håndtere relevante studie- og arbejdsmetoder til at opsøge, vurdere og fortolke empiri, teori og forskningsmetoder i klinisk praksis.

Kompetencer

- Vise begyndende selvstændighed i at tilrettelægge, varetage og udføre jordemoderfaglig omsorg ved graviditet, fødsel og barsel for kvinder, fostre og nyfødte i forbindelse med såvel spontane som ukomplicerede forløb.
- Under vejledning, i samarbejde med læge, tilrettelægge, varetage og udføre jordemoderfaglig omsorg ved graviditet, fødsel og barsel for kvinder, fostre og nyfødte i forbindelse med komplicerede forløb.
- Under vejledning diagnosticere, visitere, behandle og ordinere i henhold til forbeholdt virksomhedsområde i samspil med patient/borger på tværs af organisationer og professioner i det hele sundhedsvæsen.
- Vise begyndende selvstændighed i at vurdere behov for at involvere læge i graviditets-, fødsels- eller barselsforløb, herunder tilkalde hjælp og foretage nødhjælp indtil læge er til stede.
- Vise begyndende selvstændighed i at håndtere involverende og relationsfremmende kommunikation og interaktion, samt understøtte såvel ukompliceret som kompliceret familiedannelsesproces og- tilknytning.
- Vise begyndende selvstændighed i at varetage borger- og patientrettet sundhedsfremme og forebyggelse i relation til såvel ukompliceret som kompliceret graviditet, fødsel og barsel.
- Vise begyndende selvstændighed i at analysere og vurdere behov for understøttende tiltag af psykologisk eller social art i forbindelse med ukompliceret graviditet, fødsel og barsel, samt familiedannelse og under vejledning analysere og vurdere behov for understøttende tiltag af psykologisk eller social art i forbindelse med kompliceret graviditet, fødsel og barsel, og familiedannelse.
- Under vejledning at håndtere grundlæggende akademiske arbejdsmetoder, herunder refleksion, vurdering og formidling af praksis-, udviklings- og forskningsbaseret viden relateret til professionen specifikt og sundhedsfaglig virksomhed generelt.
- Vise begyndende selvstændighed i at håndtere og indgå i kommunikation i forskellige kontekster, herunder indgå i en ligeværdig, dialogbaseret og værdiskabende relation med borgere, patienter, pårørende og tværfaglige samarbejdsparter.
- Vise begyndende selvstændighed i at indgå i tværprofessionelt og tværsektorielt samarbejde og med afsæt i et helheds-perspektiv understøtte borgeren og patienten som en central og aktiv aktør i det individuelle forløb.

- Vise begyndende selvstændighed i at håndtere og anvende professionsrelevant teknologi, herunder informations- og kommunikationsteknologi i den relevante kontekst.
- Under vejledning indgå i kvalitetssikring og kvalitetsudvikling.
- Vise begyndende selvstændighed i at holde sig fagligt ajour ud fra en forståelse for og identifikation af egne læreprocesser og udviklingsbehov.

Markér med semesterfarven, hvilke ”pinde” i ”viden”, ”færdigheder” og ”kompetencer” du har haft læring og udvikling indenfor i den forløbne periode.

Tilrettelæggelse af 4. semester

Uddannelsesperioden i 4. semester retter sig mod jordemoderfaglig omsorg i relation til familiedannelse, ukompliceret og kompliceret graviditet, fødsel, barsel og raske og syge nyfødte. For bedst muligt at udnytte de muligheder der er på vore afdelinger og for at give de bedste læringsperioder, planlægges der med, at perioderne kan gennemføres i vilkårlig rækkefølge.

Klinikperioden på 4. semester varer i alt 20 uger + en disponibel uge i 4 eller 26, i alt 21 uger. Omregnet dækkes ECTS-pointene ved følgende fordeling af studietid:

- 4 uger på Mor-Barn Centrets barselsafsnit og 1 uge i barselklinikken. Dagene i barselklinikken afvikles løbende i perioden på fødeafdelingen.
- 4 uger på Mor-Barn Centrets neonatalafsnit.
- 2 uger i gynækologisk regi på henholdsvis gynækologisk afdeling, gynækologisk ambulatorium, dagkirurgisk center og opvågningen.
- 1 uge i svangreambulatoriet.
- 1 ugentlig dag i jordemoderkonsultationen som afvikles løbende i perioden på fødeafdelingen. De resterende ECTS-point for svangreomsorg afvikles i svangreambulatoriet og dels som forældre- og fødselsforberedelsesundervisning.
- 9 uger på fødeafdelingen der også omfatter dage til: Barselklinik, jordemoderkonsultation og forældre- og fødselsforberedelse.
- Ca. 7 dage er undervisningsdage med mødepligt.
- Tiden i den disponible uge bruges til: Afholdelse af klinisk prøve og til studiebesøg hos den gynækologisk / obstetriske forvagt. Da den gynækologisk / obstetriske forvagt ikke kan tilgodese alle jordemoderstuderende i den disponible uge, planlægges disse dage i løbet af fødegangsperioden, hvorfor der så planlægges med fødegangsvagter i den disponible uge. (Se studiehåndbogen for 4. semester under: "Studiebesøg hos gynækologisk/ obstetrisk forvagt").

Den studerende bliver på 4. semester tilknyttet 2 vejledere, hvoraf den ene er konsultationsjordemoderen. Den studerende følger denne i konsultationen 1 gang ugentligt, og det er hende, der er primær vejleder for den studerende både i konsultationen og på fødeafdelingen. Den studerende følger, når det er muligt, vejlederne på fødeafdelingen, men hun vil også have vagter med en fast gruppe af andre jordemødre, som hun kender fra sidste klinikperiode. (Se studiehåndbogens generelle del under: "Beskrivelse af kontaktjordemoder- og uddannelsesansvarlig jordemoders funktioner").

På hver af Mor-Barn Centrets afsnit får den studerende en primær vejleder, der kan være sygeplejerske eller jordemoder, som er ansvarshavende for klinikopholdet.

Den studerende tilknyttes 1 uddannelsesansvarlig jordemoder, som tilrettelægger klinikperioden, inden den studerende starter.

Tilrettelæggelse af klinikperioden:

- Introduktion første dag kl. 8.00 til ca. 12.00: Velkommen tilbage og introduktion til 4. semester ved de uddannelsesansvarlige jordemødre. Efter velkomsten går de studerende evt. videre til deres respektive afdelinger. På fødeafdelingen genopfriskes fødeafdelingens fysiske indretning og arbejdsgange igennem aktiv deltagelse i de første vagter.
- Læringsperiode på Mor-Barn Centrets 2 afsnit og gynækologisk regi herunder brug af refleksionsskemaer (Se studiehåndbogen for 4. semester under "Refleksionsskema"). Der skemalægges med gennemsnitlig ca. 32 timers brugerkontakt pr. uge.
- Læringsperiode på fødeafdelingen inklusiv jordemoderkonsultation, barselsklinik og forældre- og fødselsforberedelse herunder brug af refleksionsskemaer (Se studiehåndbogen for 4. semester under "Refleksionsskema"). Der skemalægges med gennemsnitlig ca. 32 timers brugerkontakt pr. uge.
- På Mor-Barn Centret og fødeafdelingen afholdes der forventnings-, midtvejs- og afslutningssamtale imellem den studerende og vejlederen. Desuden deltager den uddannelsesansvarlige jordemoder, med mindre andet aftales. (Se studiehåndbogens generelle del under: "Forventnings- og samarbejdssamtale" og "Midtvejssamtale").

Klinisk semesterafsluttende prøve og afrunding af semestret. (Se studiehåndbogen for 4. semester under: "Retningslinjer for klinisk 4. semester prøve").

Skematisk oversigt over 4. semesters klinikforløb

Forventet forløb for 4 studerende:

B	B	B	B	G	G	N	N	N	N	FK	FK	FK	FK	FK	FK	A	FK	FK	FK	FK
N	N	N	N	B	B	B	B	G	G	FK	FK	FK	FK	FK	A	FK	FK	FK	FK	FK
FK	FK	FK	FK	FK	A	FK	FK	FK	FK	FK	G	G	B	B	B	B	N	N	N	N
FK	FK	FK	FK	A	FK	FK	FK	FK	FK	FK	N	N	N	N	G	G	B	B	B	B

FK = Fødeafdelingen inkl. jordemoderkonsultation, barselsklinik, forældre- og fødselsforberedelse

B = Barselsomsorg på Mor-Barn Centret

N = Neonatalomsorg på Mor-/Barn Centret

A = Svangreambulatoriet

D = Disponibel uge

Tværfaglige ECTS-point

Der indgår 2,5 tværfaglige ECTS-point, som udmøntes ved, at den studerende som følge af de komplicerede forløb introduceres til og tager aktiv del i samarbejdet med aktuelle samarbejdspartnere under det konkrete jordemoderarbejde. Dette bidrager til større kompleksitet i videreudviklingen af kernefaglighed, professionsidentitet, viden om svangreomsorgens organisering og samarbejdet med og om kvinden og familien.

- På Mor-Barn Centrets 2 afsnit og i Barselsklinikken tager den studerende aktiv del i samarbejdet med det sygeplejefaglige personale og pædiatriske læger.

- I jordemoderkonsultationen tager den studerende aktiv del i samarbejdet med egen læge, svangreambulatoriet og sundhedsplejen.
- På fødeafdelingen tager den studerende aktiv del i samarbejdet med obstetriske læger både ved dagligt samarbejde og ved deltagelse på fælles morgenkonferencer.
- Via periodens studiebesøg hos gynækologisk / obstetrisk forvagt opnår den studerende forståelse for samarbejdet med en gynækologisk / obstetrisk forvagt.
- På skemalagte undervisningsdage arbejder den studerende med kommunikations- og overleveringspraksis både monofagligt og tværprofessionelt, og den studerende introduceres til tværprofessionelt samarbejde i akutte situationer.

Det valgfrie elements ECTS-point

Der indgår 10 ECTS med fokus på et valgfrit element, som sigter mod, at den studerende kan tone egen uddannelse. Disse ECTS afvikles sideløbende med semestrets øvrige ECTS-point. (se studiehåndbogen for 4. semester under: "Obligatoriske opgaver").

Første dags introduktionsprogram

Kl. 09.00: Velkommen tilbage og morgenkaffe sammen med instruktionsjordemødrene.

Gennemgang af klinikperiodens tilrettelæggelse:

- Den kliniske studiehåndbog.
  - Klinikperiodens indhold.
  - Vagtskema – studietid - studiedage - vagtbytte - sygemelding - mødetider de næste dage.
- Forventningssamtaler - midtvejssamtaler - afsluttende samtaler.

Praktiske oplysninger:

- Adresseliste – mail-liste - sygehusets telefonsystem.
- Fotografering til identitetskort ved behov.
- Tavshedspligt, uniformer, hygiejne.
- Garderobeskabskoder, kantinekort, Gyn zone, Milou, semester-prikker, adgangskort, Esa-kort.
- Elektronisk-patient-journalskoder + retningslinjer.
- Postbakkesystem for studerende og jordemødre.
- Brandtryk / hjertestopknap / sectioknap.

Gennemgå klinikperiodens skemaer: (+udlevering)

- Refleksionsskemaer og vejledninger
- Studietidsskema
- Optælling af: fødsler, graviditetsundersøgelser og barselkvinder (EU-direktivet)
- Erfaringsskema

Medicinskema

Gennemgå klinikperiodens obligatoriske opgaver:

- 7 refleksionsark
- Valgfrit element samt refleksionsopgave
- CTG e-learning
- Portfolio

Gennemgå retningslinjer for klinikperiodens kliniske prøver:

- 4. semester klinisk prøve

Introduktion ved jordemoder / jordemoderassistent

I den studerendes første vagt tilbage på fødeafdelingen opfordres der til, at den studerende for genopfrisket hvordan her er, og hvordan her arbejdes.

Den studerende følger jordemoderens faktiske arbejde, og hvis der er tid, kan den studerende introduceres til fødeafdelingens indretning og assistentopgaverne generelt set, hvilket den studerende ellers fint vil kunne tilegne sig i sin videre uddannelsesperiode på fødeafdelingen.

Det nedenstående er en opsummering af de læringsituationer, som kan indgå i introduktionen/genopfriskningen afhængigt af den studerendes behov og hvad vagten åbner af muligheder.

Jordemoderens arbejdsopgaver:

- Ved modtagelsen af den fødende / ved fødslen / efter fødslen

Gennemgang af fødeafdelingens lokaler:

- Modtagelsen:
  - Hvad er der her?
  - Hvad bruges tingene til?
  - Hvordan virker tingene?
- Fødestuerne:
  - Hvad er der her?
  - Hvad bruges tingene til?
  - Hvordan virker tingene?
  - Hvordan gøres der klar til en fødsel?
  - Hvordan ryddes der op, gøres rent og genopfyldes efter en fødsel?
- Skyllerummet:
  - Hvad er der her?
  - Hvad bruges tingene til?
  - Hvordan virker tingene?
  - Hvordan virker bækkenkogereren?
  - Hvor er urinstixene, og hvordan gør man?
  - Hvordan håndteres affald / risikoaffald / snavsetøj?
- Depotet:
  - Hvor er hvilke ting?

- Køkkenet:
  - Hvad er der her?
  - Hvad bruges tingene til?
  - Hvordan virker tingene?
  - Hvordan forholder man sig hygiejnisk i køkkenet?
  - Hvad må de fødende få at drikke og spise? Og Manden?

(Af hensyn til kvinden og princippet om kun en studerende pr fødsel, kan den studerende ikke følge jordemoderassistenten ind på en fødestue, hvis der i forvejen er en studerende. I sådanne situationer må den studerende vente, til assistenten atter kommer ud for derefter at følge hende igen).

Mulige læringsituationer på fødeafdelingen

Det nedenstående er en opsummering af de læringsituationer, som umiddelbart er til stede i afdelingen. Der kan tillige være mange andre læringsmuligheder. Det forventes, at den studerende er opsøgende og aktiv, og at hun også selv gør opmærksom på læringsområder, som hun gerne vil deltage i.

I den kliniske studiehåndbog for 2. semester ligger en opsummering af de læringsituationer, som den studerende skal arbejde videre med omkring det ukomplicerede fødselsforløb. (Se studiehåndbogen for 2. semester: "Mulige læringsituationer på fødeafdelingen").

Beskrivelsen af læringsituationerne på 4. semester ligger i forlængelse af denne, det vil sige, at den studerendes nu også begynder at have fokus på anvendelse af teknologiske hjælpemidler, identifikation af komplikationer og tværfagligt samarbejde i forhold til fødende med særlige behov.

Læringsituationerne bevæger sig i perioden fra det observerende imod aktiv deltagelse i opgaverne knyttet til det komplicerede fødselsforløb samt mod begyndende selvstændighed i varetagelsen af fødselshjælp til kvinder med ukomplicerede forløb.

Anvendelse teknologiske hjælpemidler og udføre kliniske håndværksmæssige færdigheder("indgreb")

- Hindepunktur/hindesprængning
- Venflon-anlæggelse
- Etablering og administration af drop/s-drop
- Etablering og administration af epiduralpumpe
- Montering af caputelektrode
- Assistere ved scalp-lactat
- Anlæggelse af engangskateter/KAD
- Anlæggelse af intrauterint trykkateter/amnioninfusion
- Anlæggelse af sterilvandspapler
- Anlæggelse af infiltrationsanalgesi/pudendus
- Anlæggelse af episiotomi
- Suturering

Den studerende skal i forbindelse med udførelse af hver af de håndværksmæssige færdigheder("indgreb") ind omkring:

- Hvad er fødeafdelingens instrukser på området?
- Hvordan identificeres behovet for "indgrebet"?
- Hvornår og hvordan samarbejdes med lægen omkring "indgrebet"?
- Hvilke obstetriske og menneskelige konsekvenser får "indgrebet"?

- Hvordan informeres og ydes der jordemoderfaglig omsorg til den fødende/parret i forbindelse med ”indgrebet”?
- Hvordan udføres ”indgrebet”?

Administrere medicin til den fødende (Se studiehåndbogen for 4. semester under: ”Retningslinjer for brug af medicin og medicinrum”)

- Medicin til smertelindring
- Medicin beregnet på afhjælpning af obstetriske komplikationer
- Medicin foranlediget af sygdomme hos den fødende

Den studerende skal i forbindelse med administration af medicin til den fødende ind omkring:

- Hvad er fødeafdelingens instrukser på området?
- Hvordan identificeres behovet for medicinen?
- Hvornår og hvordan inddrages lægen i forbindelse med administration af medicinen?
- Hvilke obstetriske og menneskelige virkninger giver medicinen?
- Hvordan informeres og ydes der jordemoderfaglig omsorg for den fødende/parret i forbindelse med administration af medicinen?
- Hvordan og i hvilken dosering skal medicinen gives?

Identificere og anvende viden om komplikationer ved varetagelse af jordemoderfaglig omsorg for fødende med kompliceret forløb

- Uregelmæssige hovedpræsentationer
- Underkropspræsentationer
- Gemelli
- Præterm fødsel
- Grav prolong fødsel
- Igangsættelse
- IUGR
- Makrosome børn
- Foetus mors
- Senabort
- Langvarig vandafgang
- Maternel infektion f.eks. GBS og hepatitis
- Maternel sygdom f.eks. epilepsi, stofskifte, psykiske, diabetes, antistoffer, adipositas og hypertension
- Præeklampsi og eklampsi
- Dystoci og lyn fødsel

- Skulderdystoci
- Truende intrauterin asfyksi
- Asfyktisk barn og genoplivning
- Misdannet barn
- Cupforløsning
- Sectio elektivt/akut
- Fastsiddende placenta
- Intrauterin palpation
- Blødning før, under og efter fødslen
- Sphincterruptur

Den studerende skal i forbindelse med identificering og anvendelse af viden om komplikationer ved komplicerede forløb ind omkring:

- Hvad er fødeafdelingens instrukser på området?
- Hvordan identificeres komplikationer?
- Hvornår og hvordan samarbejdes der med lægen i forbindelse med komplikationer?
- Hvilke obstetriske og menneskelige konsekvenser giver komplikationerne?
- Hvordan informeres og ydes der jordemoderfaglig omsorg for den fødende/parret i forbindelse med komplikationer?

Journalsskrivning

- Forestå journalsskrivning.

Rapportering

- Forestå rapportgiving til samarbejdspartnere.
- Forestå i rapportgiving ved vagtskifte.

Refleksion og vejledningssamtale

- Er ansvarlig for, at der udarbejdes refleksionsskemaer.
- Er medansvarlig for, at der er en vejledningssamtale efter hvert fødselsforløb sammen med jordemoderen.

Retningslinjer for brug af medicin og medicinrum

Studerende på 4. semester har adgang til medicinrummet via deres identitetskort:

- Den studerende er personligt ansvarlig for identitetskortet, og hvad det anvendes til.
- Ethvert besøg i medicinrummet registreres centralt.
- Medicinen i medicinrummet er til patienterne.
- Ubrugt medicin skal opbevares i sin emballage altså ingen løse ampuller eller blisterpakker.
- Sæt glas og æsker tilbage på den plads, hvor de hører hjemme.
- Husk at skrive anbrudsdato, klokkeslæt og initialer på hætteglas.
- Ønsker en anden afdeling at låne medicin, **skal** det være en jordemoder, der henter det i medicinrummet.

Jordemoderleder

Liselotte Holst

Det fordres, at den studerende forud for administration af lægemidler er bekendt med et præparats virkning, dosering, dispensering, bivirkninger og forsigtighedsregler ved anvendelse.

Første gang den studerende ser et præparat i brug, udfylder hun et medicinskema således, at hun kan dokumentere, at hun besidder den krævede viden.

Efterfølgende kan den studerende deltage i administrationen af det pågældende præparat. Skemaet skal afleveres til den uddannelsesansvarlige jordemoder og skal indgå i portfolioen.

Den studerende forventes endvidere at orientere sig under ”Medicinering” i Infonet.

Medicinrummet på Mor-Barn Centret

Den studerende har ikke adgang til medicinrummet på Mor-Barn Centret. Alle ovennævnte retningslinjer og arbejdsgange er også gældende her, hvor den studerende kan deltage i medicingivning sammen med sin vejleder.

Mulige læringsituationer i jordemoderkonsultationen

Det nedenstående er en opsummering af de læringsituationer, som er til stede i jordemoderkonsultationen. Der kan tillige være mange andre læringsmuligheder. Det forventes, at den studerende er opsøgende og aktiv, og at hun også selv gør opmærksom på læringsområder, som hun gerne vil deltage i.

I den kliniske studiehåndbog for 2. semester ligger en opsummering af de læringsituationer, som den studerende skal arbejde videre med omkring det ukomplicerede graviditetsforløb.

(Se studiehåndbogen for 2. semester under: "Mulige læringsituationer i jordemoderkonsultationen").

Beskrivelsen af læringsituationerne på 4. semester ligger i forlængelse af denne, det vil sige, at den studerendes nu også begynder at have fokus på anvendelse af teknologiske hjælpemidler, identifikation af komplikationer og tværfagligt samarbejde i forhold til gravide med særlige behov.

Læringsituationerne bevæger sig i perioden fra det observerende imod aktiv deltagelse i opgaverne knyttet til det komplicerede graviditetsforløb samt mod begyndende selvstændighed i varetagelsen af jordemoderfaglig omsorg for gravide med ukomplicerede forløb.

Identificere og anvende viden om komplikationer ved varetagelse af jordemoderfaglig omsorg for gravide med komplicerede forløb herunder henviser til relevante samarbejdspartnere:

- Fødselsangst/tidligere traumatisk fødselsoplevelse
- Hyperemesis
- Forhøjet BT
- Proteinuri
- Glukosuri
- Ødemer
- Maternel infektion fx GBS og hepatitis
- Maternel sygdomme fx epilepsi, stofskifte, psykiske, diabetes og antistoffer
- Adipositas
- Stagnerende/faldende symfysefundus-mål
- Mange plukkeveer
- Stille barn
- Sociale problemer
- Misbrugere
- Unge mødre
- Gemelli
- UK/tværleje

Den studerende skal i forbindelse med identificering og anvendelse af viden om komplicerede graviditetsforløb ind omkring:

- Hvad siger instrukserne på området?
- Hvordan identificeres komplikationerne?
- Hvornår og hvordan samarbejdes der med lægen i forbindelse med komplikationerne?
- Hvilke obstetriske og menneskelige konsekvenser giver komplikationerne?
- Hvordan informeres og ydes der jordemoderfaglig omsorg for den gravide/parret i forbindelse med komplikationer?

Den studerende og vejlederen opfordres til løbende i konsultationsarbejdet at snakke alle de patologiske situationer igennem, som de møder, således at den studerende tillige bliver bekendt med behandlingen af den pågældende komplikation, hvis den var mildere eller alvorligere end det, som den aktuelle gravide netop havde.

Forældre- og fødselsforberedelse

Som en del af jordemoderens arbejdsområde indgår fødsels- og forældreforberedende undervisning for gravide og deres partnere. Undervisningen foregår i grupper eller på hold, hvor de samme deltagere kommer 3 gange i løbet af graviditeten. Undervisningen kan også foregå som temaundervisning, hvor parrene frit kan tilmelde sig de temaer, de ønsker. Fødsels- og forældreforberedende undervisning indeholder drøftelser af forældreskab, information om selve fødslen, forberedelse til den første tid med barnet samt netværksdannelse. Der findes desuden særlige grupper til unge gravide, overvægtige gravide, og gravide der venter mere end 1 barn.

Den studerende deltager under klinikperioden i forældre- og fødselsforberedelse i forbindelse med vagter i Barselsklinikken eller sammen med konsultationsjordemoderen, hvis denne varetager forældre- og fødselsforberedelse i konsultationen.

Formålet med deltagelse i Forældre- og fødselsforberedelse

Den studerende skal følge og deltage aktivt i det arbejde, jordemoderen laver i forbindelse med forældre og fødselsforberedende undervisning, hvorved hun udvikler egen undervisningskompetence.

Der lægges vægt på, at den studerende lærer:

- At udvælge og strukturere den information, der er relevant for modtagergruppen
- At formidle relevant information på en god og inspirerende måde
- At skabe en god gruppedynamik på holdene

Den studerende deltager i alle 3 klinikperioder i fødsels- og forberedelse og hver gang øges hendes aktive deltagelse. I denne 2. klinikperiode er målet, at den studerende gradvist kan varetage en større del af den planlagte fødsels- og forældreforberedende undervisning, samt at den studerende begynder at byde ind på ikke-planlagte dele eksempelvis ved spørgsmål fra deltagerne. Det tilstræbes, at den studerende og jordemoderen i fællesskab varetager undervisningen, således at den studerende både kan lure fif af hos jordemoderen samt får mulighed for at varetage dele af undervisningen selvstændigt.

Mulige læringsituationer

Tilrettelægge og udfører en passende bid af undervisningen ved hver:

- Holdundervisning
- Temaundervisning

Nedenfor ses en liste over nogle af de emner, der indgår i undervisningen. Den studerende og jordemoderen aftaler fra gang til gang, hvad den studerende skal forberede. Ligesom de laver aftaler om, hvorvidt den studerendes undervisning skal tage udgangspunkt i den fælles udarbejdede power point præsentation, eller om hun skal udarbejde "noget" selv.

Hovedemne 1 + 4 handler om at være gravid og at blive forældre:

- Forælderrollen og forventninger
- Sund livsstil og fysisk aktivitet
- Den første tid med et nyfødt barn, døgnrytme og konkret pasning

- Ambulant fødsel og tilbud i barselperioden
- Efterfødselsreaktioner hos mor og far samt søskenderelationer
- Mors sundhed - i form igen og samliv / prævention

Hovedemne 2 handler om amning og om, hvordan du knytter dig til barnet:

- Myter og fakta om amning
- Den første tid med amning
- Barnets personlighed, kompetencer og signaler
- Fars rolle
- Hele følelsesregisteret: glæde, tilfredshed, usikkerhed, frustration og jalousi

Hovedemne 3 handler om forberedelse til selve fødslen:

- Tegn på at fødslen er i gang
- Fars / ledsagers rolle
- Hvad kan du / I gøre før og under fødslen for at få en god fødselsoplevelse
- Mulige indgreb under fødslen
- Forskellige måder at føde på

Yderligere information om undervisningens indhold fås hos den undervisende jordemoder samt i afsnittet om "Fødsels- og forældreforberedelse" side 123 i Region Syddanmarks Fødeplan:

<http://www.regionyddanmark.dk/wm280384>

Velkommen tilbage til Mor-Barn Centret

Kære studerende

Vi glæder os meget til at se dig igen.

Du skal i denne uddannelsesperiode være hos os i 8 uger fordelt på 4 uger i barseldelen og 4 uger i neonataldelen.

Mens du er i barseldelen, vil du hvis muligt blive tilknyttet din tidligere vejleder, mens du i neonatalugerne tilknyttes en vejleder, der fortrinsvis har vagter her. Vejlederne vil være til stede, når du skal have forventningssamtale, midtvejssamtale og afslutningssamtale. (Se i studiehåndbogens generelle del under: "Forventningssamtale", "Midtvejssamtale" og "Afslutningssamtale").

Du vil ikke udelukkende komme til at følge med dine vejledere, men vil også komme til at arbejde sammen med andre i afdelingen.

Din vagtplan får du enten inden du starter på afdelingen, eller også skal du sammen med din vejleder planlægge dit studietidsskema for uddannelsesperioden, når du starter på afdelingen. Det tilstræbes at du kommer til at opleve den størst mulige kontinuitet og samtidig ser døgnvariationen i plejen, hvorved du får de bedste betingelser for at tilegne dig periodens læringsudbytte.

Som forberedelse til din klinikperiode i Mor-Barn Centret vil vi anbefale dig at læse "AMNING - en håndbog for sundhedspersonale" fra Sundhedsstyrelsen og desuden kunne det være en ide at læse bogen "Når barnet er født for tidligt" af Ola Didrik Saugstad.

Du får en mere grundig introduktion til dine nye opgaver i afdelingen, når du starter, så du hurtigt kan komme i gang med arbejdet.

Der skal i begge afsnit arbejdes med refleksionsskema, som led i din kliniske uddannelse. (se studiehåndbogen for 4. semester under: "Vejledning til refleksionsskema").

Er der oplysninger du savner, eller er der noget, som du er i tvivl om, er du velkommen til at ringe til Mor-Barn Centrets afdelingssygeplejerske på tlf. 79 18 27 42 eller den uddannelsesansvarlige jordemoder på tlf. 79 18 27 36.

Med venlig hilsen

Personalet på Mor-Barn Centret

Mulige læringsituationer på Mor-Barn Centret barselsdelen

Det nedenstående er en opsummering af de læringsituationer, som umiddelbart er til stede på Mor-Barn Centret. Der kan være mange andre læringsmuligheder. Det forventes, at den studerende er opsøgende og aktiv, og at hun gør opmærksom på, når der er læringsområder, som hun gerne vil deltage i.

Læringsituationerne bevæger sig i perioden fra det observerende imod aktiv deltagelse i opgaverne knyttet til det komplicerede barselsforløb samt mod begyndende selvstændighed i varetagelsen af jordemoderfaglig omsorg for barslende med ukomplicerede forløb.

Fokus er på opøvelse og udvikling af kliniske færdigheder samt på anvendelse af teknologiske hjælpemidler, identifikation af komplikationer, tværprofessionelt og tværsektorielt samarbejde om barslende med særlige behov og nyfødte med behov for specialiseret omsorg og indsats. *Det forventes, at den studerende opnår et tilfredsstillende selvstændighedsniveau i perioden.*

Den jordemoderstuderende skal på baggrund heraf:

- Varetage og vurdere jordemoderfaglig omsorg for kvinder med kompliceret barselperiode. Deltage i / varetage omsorg og daglig pleje i komplekse plejesituationer ved barselkvinder med afvigelse fra det normale f.eks.:
  - Temperaturforhøjelse/langvarig vandafgang
  - Afførings- og vandladningsbesvær
  - Hæmatomer
  - Ødemer
  - Store bristninger/sphincterruptur
  - Kredsløbsforstyrrelser
  - Søvn/hvileforstyrrelser
  - Respirationsbesvær
  - Atoni/fastsiddende placenta
  - Sectio/operativ forløsning
  - Gestationel diabetes
  - Gemelli
  - Præeklampsi
  - Præmatur fødsel/postmatur fødsel
  - Psykosociale problemer (fødselsdepressioner/psykoser, skizofreni, sociale problemer, misbrugerne)
  - Øvrige komplicerede og/eller traumatiske forløb
- Anvende teknologiske hjælpemidler samt vurdere behov for øvrige undersøgelser af barselkvinder med komplikationer.

- Kende til henvisningsmuligheder og samarbejdspartnere samt vide hvilke undersøgelser, der kan være relevante ved forskellige problemstillinger eksempelvis anvendelsen af venflon/ IV væske, blærescanning, engangskateterisation, KAD, blodprøver, ultralyd samt operative indgreb.
- Varetage undervisning og vejledning af kvinder med kompliceret barselperiode.
  - vejlede og yde omsorg til familier, der har født præmaturo.
  - vejlede nydanske familier, herunder vurdere behov for tolkebistand.
  - Varetage ammeundervisning af barselkvinder ud fra afdelingens instruks.
  - vejlede nybagte mødre med komplekse ammeproblemer.
- Administrere og vurdere brug af lægemidler i relation til kompliceret barselperiode.
  - Have kendskab til gængse præparater brugt i afdelingen herunder indikationer, kontraindikationer, administrationsmåde, virkningsmekanisme og almindelige bivirkninger.
  - Kunne dispensere og administrere ovenstående, herunder kende sit kompetenceområde i relation til dette.
- Anvende og vurdere hygiejniske principper med henblik på forebyggelse af infektionssygdomme hos barselkvinder.
- Organisere eget arbejde i forbindelse med kompliceret barselperiode.

Herunder medtænkes de ovennævnte områder samt afdelingens fysiske og personalemæssige ressourcer.

  - Selvstændigt planlægge, udføre, evaluere og dokumentere information, vejledning og pleje afstemt efter kvindens og barnets behov.
  - Varetage kontakten med samarbejdspartnere, herunder deltage i stuegang, informere sundhedsplejen, sociale myndigheder mm.

Mulige læringsituationer på Mor-Barn Centret neonatal-delen

Det nedenstående er en opsummering af de læringsituationer, som umiddelbart er til stede på Mor/Barn Centret. Der kan være mange andre læringsmuligheder. Det forventes, at den studerende er opsøgende og aktiv, og at hun gør opmærksom på, når der er læringsområder, som hun gerne vil deltage i.

Læringsituationerne bevæger sig i perioden fra det observerende imod aktiv deltagelse i opgaverne knyttet til det komplicerede barselsforløb samt mod begyndende selvstændighed i varetagelsen af jordemoderfaglig omsorg for barslende med ukomplicerede forløb.

Fokus er på opøvelse og udvikling af kliniske færdigheder samt på anvendelse af teknologiske hjælpemidler, identifikation af komplikationer; tværprofessionelt og tværsektorielt samarbejde om nyfødte med behov for specialiseret omsorg og indsats samt forældrene. *Det forventes ikke, at den studerende opnår fuldstændigt selvstændighedsniveau i perioden.*

Den jordemoderstuderende skal på baggrund heraf:

- Varetage omsorg for og deltage i plejen af nyfødte med behov for specialiseret indsats.
  - Daglig omsorg og pleje af eksempelvis præmature nyfødte, nyfødte med infektion samt nyfødte i CPAP-behandling eller i fototerapi. De skal ikke deltage i plejen af abstinente nyfødte, men kan observere, hvis det skønnes forsvarligt.
  - Herunder eksempelvis observation af barnet, kontrol og anvendelse af apparatur, administration af lægemidler samt vurdering af undersøgelser.
  - Deltage i modtagelse af det akutte barn samt information til den nye familie.
  - Vurdere den enkelte families behov og her ud fra vejlede og informere om nonverbal kommunikation med barnet, adfærd på neonatalstuen, ernæring, hygiejne, lejring, apparatur, lægemidler og undersøgelser.
- Yde nødhjælp til nyfødte børn.
  - Være bekendt med principperne for genoplivning samt kunne starte denne, herunder anvende CPAP, kunne ventilere samt give hjertemassage indtil mere kvalificeret hjælp kan være til stede. (Dette ligger endvidere som klinisk undervisning på fødeafdelingen.) Samme niveau som jordemoderen forventes at kunne på en fødestue.
- Indgå i tværfagligt samarbejde om nyfødte børn med behov for specialiseret behandling.
  - Eksempelvis involvere relevante faggrupper i forhold til plejen af barnet f.eks. læger, bioanalytikere, røntgen, sundhedsplejerske og tolk.
- Anvende teknologiske hjælpemidler samt vurdere behov for øvrige undersøgelser af syge nyfødte børn.
  - Være bekendt med afdelingens apparatur og teknologiske hjælpemidler til monitorering, pleje og behandling af præmature og syge nyfødte så som scop,

saturationsmåler, apnømadras, fototerapilampe, infusionspumpe, sug, neopuff, CPAP, kuvøse, åben kuvøse, varmevugge og varmelampe.

- Desuden eksempelvis observere og deltage ved undersøgelser f.eks. øjenundersøgelse, blodprøve samt dropanlæggelse og lumbalpunktur.
- Administrere og vurdere brug af lægemidler i relation til syge nyfødte børn:
  - Blive bekendt med lægemidler, der eksempelvis anvendes til præmature nyfødte, abstinente nyfødte eller til nyfødte med infektion samt deltage i dispensering, administration og dokumentation af disse.
- Anvende og vurdere hygiejniske principper mht. forebyggelse af infektionssygdomme.
  - Kende og kunne anvende afdelingens hygiejniske principper i det daglige arbejde med de nyfødte samt kunne informere og vejlede forældre samt andre pårørende i hygiejnisk adfærd.
- Udfærdige og vurdere optegnelser, indberetninger og anmeldelser i forbindelse med syge nyfødte børn.
  - Eksempelvis deltage i administrative opgaver f.eks. dokumentation i epj, indlæggelse, udskrivelse og bestilling af prøver

Velkommen til gynækologisk periode

Kære studerende

Vi glæder os meget til at byde dig velkommen i vores afdelinger.

Du skal i løbet af denne klinikperiode være hos os i 2 uger, der indeholder:

- 2-3 vagter i gynækologisk ambulatorium (almen gynækologi, urogynækologi samt evt. sphincterambulatorium eller abortklinik, når det findes)
- 2 vagter på DKC, Dagkirurgisk Center
- 1 vagt på centralopvågningen
- 2-3 vagter på afd. 251, gynækologisk sengeafsnit

Du vil blive tilknyttet en vejleder hver dag. Vejlederen vil introducere dig til afdelingen og tage dig med i det daglige arbejde. Da perioden er kort, holdes der ikke standardiserede samtaler, men du opfordres til at snakke med dagens vejleder om dine forventninger samt muligheder for relevant læring. Da mange gynækologiske operationer udføres som dagkirurgi, kan du komme ud for at deltage i plejen af andre kirurgiske patienter på sengeafsnittet, da dette er en del af en større blandet kirurgisk afdeling. Dette giver dog stadig gode læringssituationer i præ- og postoperativ pleje.

Du kan med fordel forberede dig på klinikperioden ved at læse kapitel 21 og 31 i "Klinisk Sygepleje 2" af Ramhøj, Egerod og Taleman, der handler om præ- og postoperativ sygepleje samt gynækologisk sygepleje. Du får kopier sammen med dit vagtskema for perioden. Da perioden stykkes sammen af vagter i forskellige afdelinger, kommer vagtskemaet ofte først kort tid før periodens start. Der kan dog påregnes dagvagter samt weekendfri i perioden, medmindre andet aftales.

Der skal i gynækologi perioden også arbejdes med refleksionsskemaer, som led i din kliniske uddannelse. (Se studiehåndbogen for 4. semester under "Vejledning til refleksionsskema"). Du skal således aflevere et refleksionsskema, der omhandler gynækologisk periode.

I løbet af perioden vinger vejlederen og den studerende i fællesskab af, hvilke læringssituationer den studerende er kommet omkring. Se læringssituationerne på de følgende sider. Dette afleveres til instruktionsjordmoderen sammen med den studerendes egen slutevaluering af perioden. Se sidste side.

Er der oplysninger, du savner eller er der noget, som du er i tvivl om, bedes kontakte en uddannelsesansvarlig jordemoder eller evt. den pågældende afdeling. Sygemelding foretages til afdelingen samt til en uddannelsesansvarlig jordemoder. Telefonnumre på afdelingerne fremgår nederst på vagtskemaet.

Med venlig hilsen

Gynækologisk ambulatorium, Dagkirurgisk Center, Opvågningen
samt Afd. 251, Gynækologisk sengeafsnit

Om gynækologisk ambulatorium

Den studerende skal opnå viden om sammenhænge for patienter med gynækologiske problemer af betydning for fertilitet, graviditet, fødsel og barsel.

Herunder også gynækologiske problemer relateret til en tidligere fødsel med eksempelvis grad 3 og 4 bristninger. Herved kan den studerende opnå forståelse for de sequelae, der kan optræde i forbindelse med store bristninger samt opnå en forståelse for de overvejelser, der ligger forud for anbefalinger og valg af fremtidig fødselsmåde. Studiebesøget tjener ligeledes som en mulighed for at synliggøre vigtigheden af korrekt diagnosticering og suturering gennem indgående kendskab til bækkenbundens anatomi samt på vigtigheden af at fastholde jordemoderens fokus på at forebygge/mindske store bristninger.

Således kan den studerende opnå en forståelse for de arbejdsgange, der ligger forud for en indlæggelse på gynækologisk afdeling samt en introduktion til de gynækologiske problematikker, som hører til i ambulante regi.

Mulige læringssituationer

Deltage i:

- Indlæggelsessamtaler forud for indlæggelser
- Ambulante undersøgelser
- Ambulante behandlinger
- Samtaler

Se mere udførlig beskrivelse af ambulatoriet som klinisk uddannelsessted her:

www.sydvestjysksygehus.dk -> uddannelse -> sygeplejerske -> Kliniske uddannelsessteder -> Gynækologisk ambulatorium 136 -> Beskrivelse af klinisk uddannelsessted (indledningsvis opremses patientkategorier).

Vagterne tilrettelægges, så den studerende deltager ved forskellige studierelevante aktiviteter i gynækologisk ambulatorium eksempelvis almen gynækologi, inkontinensambulatoriet og abortklinikken, sidstnævnte evt. i kombination med andre patientgrupper. Den studerende deltager, hvis der er patientgrundlag, i sphincter ambulatorium, der er en del af gynækologisk ambulatorium.

Om opvågningen

Den studerende skal opnå viden om arbejdet på et opvågningsafsnit og således få en bredere forståelse for hvorledes intensiv omsorg ydes til patienter efter et operativt indgreb.

Denne viden vil den studerende fremover kunne bruge i forbindelse med information til kvinderne og parrene på fødeafdelingen og i jordemoderkonsultationerne.

Mulige læringssituationer:

Deltage i postoperative opvågningsforløb herunder postoperativ omsorg, observation og pleje f.eks.:

- Almen tilstand / psykisk tilstand
- BT, puls, temperatur og respiration
- Monitoreringsudstyr
- Cicatrice / blødning
- Venflon / drop
- Smertebehandling
- Vandladning

Er der gynækologiske/obstetriske patienter på opvågningen, er det selvfølgelig relevant, at den jordemoderstuderende har opmærksomheden rettet mod disse og mod de specielle forhold, som er gældende her, men det understreges, at plejen og omsorgen af alle andre patientkategorier er en lige så god indføring i postoperative forhold.

Er der tid, kan den studerende spørge, om det er muligt med en rundvisning på intensiv som en kort introduktion til fremtidigt samarbejde om præeklampsipatienter indlagt til krampeprofylakse.

Mulige læringsituationer i gynækologisk periode

Gynækologi

Der observeres og deltages i pleje, omsorg og behandling af gynækologiske patienter, herunder intensiv omsorg.

Efter hele semesteret kan den studerende (uddrag af læringsudbytte)

- Deltage aktivt i pleje og behandling af kvinder med gynækologiske problemer af betydning for fertilitet, graviditet, fødsel og barsel.
- Deltage aktivt i intensiv omsorg for kvinder, der har fået kejsersnit eller andre operative indgreb.
- Begrunde, vurdere og videreformidle observationer, undersøgelses- og behandlingsresultater.
- Vurderer egne og andres opgaver i en tværfaglig sammenhæng med henblik på at skabe helhed i indsatsen med udgangspunkt i kvindens og familiens behov.
- Integrere viden om gynækologiske sygdomme i den jordemoderfaglige omsorg for kvinder med kompliceret graviditet.

Læringsituationer

Det nedenstående er en opsummering af de læringsituationer, som umiddelbart er til stede i afdelingen. Der kan tillige være mange andre læringsmuligheder. Det forventes, at den studerende er opsøgende og aktiv, og at hun gør opmærksom på læringsområder, hun gerne vil deltage i. Læringsituationerne bevæger sig i perioden fra det observerende plan imod begyndende varetagelse af pleje og behandling af kvinder med gynækologiske problemer.

Den jordemoderstuderende skal på baggrund heraf: (kan vinges af undervejs)

Deltage aktivt i pleje og behandling af kvinder med gynækologiske problemer af betydning for fertilitet, graviditet, fødsel og barsel.

- Medicinske og kirurgiske provokerede aborter
- Ekstrauterin graviditet
- Hysterectomi: vaginale / abdominale
- Cystocele / rectocele
- Gynækologiske infektionssygdomme: salpingit / endometrit / vulvaabces / bartolinit / herpes / infektion i cicatrice post operativt
- Laparoskopi: ovarie, hyperstimulationssyndrom, cyster, adnex fjernelse
- Deltage aktivt i intensiv omsorg for kvinder, der er indlagt med henblik på operation.
  - Deltage i præ operative forberedelser:
    - Modtagelse af patient.
    - Klargøring til operation
  - Evt. overvære operative indgreb på OP (aftales med personalet)
  - Deltage i post operativ omsorg på opvågningen og i afdelingen:

- Observation: Respiration, cirkulation, venflon, iv-væske, katheter, udskillelse, ernæring, forbindelse, cicatrice, meche, dræn, søvn, hvile, smerter, epi-kath., ernæring, aktivitet, immobilisering, medicin, blodprøver, kommunikation, medinddragelse, alment, omsorg og psykisk tilstand.
- Begrunde, vurdere og videreformidle observationer, undersøgelses- og behandlingsresultater.
- Opnå viden om hvilke observationer, undersøgelser og behandlingstiltag der kan være relevante for patienter i en kirurgisk afdeling:
  - Anvendelsen af venflon/IV væske
  - Forebyggelse af immobilisationskomplikationer
  - Blærescanning
  - Engangskateterisation / KAD
  - Blodprøver
  - Ultralyd
  - Medicinering
  - Smertebehandling
  - Sår / drænpleje
  - Stress og krisereaktioner
    - Herunder opnå viden om hvordan og med hvem der samarbejdes om disse observationer, undersøgelser og behandlingstiltag.
    - Selvstændigt planlægge, udføre, evaluere og dokumentere information, vejledning og pleje afstemt efter kvindens behov.
- Vurderer egne og andres opgaver i en tværfaglig sammenhæng med henblik på at skabe helhed i indsatsen med udgangspunkt i kvindens behov.
  - Varetage / deltage i kontakt til samarbejdspartnere herunder deltage i stuegang og i information til øvrige samarbejdspartnere mm.
- Integrere viden om gynækologiske sygdomme i den jordemoderfaglige omsorg for kvinder med kompliceret graviditet.
  - Den studerende udarbejder et refleksionsark, hvor hun forholder sig til, hvordan hun kan integrere den viden, som hun har opnået om gynækologiske sygdomme i sin videre jordemoderfaglige omsorg for gravide eller fødende kvinder.

Undervisningsdage på 4. semester

For at hjælpe den studerende i arbejdet med at omsætte lært teori til anvendelig praksis afholder de uddannelsesansvarlige jordemødre et antal undervisningsdage, kaldet studiedage, i løbet af 4. semester.

Undervisningen tager udgangspunkt i områder tilhørende det komplicerede fødselsforløb, herunder tilhørende praktiske færdigheder, medicinering og samarbejde med relevante samarbejdspartnere.

Undervisningen foregår sammen med de studerende, der er i deres kliniske 6. semester uddannelsesperiode.

Studiedagene er obligatoriske og kan desværre ikke erstattes i tilfælde af sygdom.

Eksempler på undervisningsemner:

- Episiotomi
- Suturering
- Steriltvandspapler
- Pudendusblokada
- Venflonanlæggelse
- Caputelektrode
- Intrauterint trykkateter
- Genoplivning af nyfødte
- Underkropsforløsning
- Skulderdystoci
- Blødning post partum
- Eklampsi
- Med mere...

Der vil for den studerende også være studiedage med andet indhold end det ovenstående, det kan f.eks. være relevante temadage og portfoliodage.

Studiebesøg i svangreambulatoriet

På 4. semester retter den kliniske uddannelse for jordemoderstuderende sig i særlig grad imod den patologiske graviditet, fødsel og barselsperiode.

Formålet med studiebesøget i svangreambulatoriet

Den jordemoderstuderende skal være 1 uge på svangreambulatoriet (= 4 dage). Formålet med den jordemoderstuderendes ophold på svangreambulatoriet er at give hende en indsigt i, hvordan samarbejdet mellem jordemoderkonsultationen og svangreambulatoriet fungerer. For via indsigt i de undersøgelser / samtaler som de gravide kommer ind til, bliver den jordemoderstuderende i stand til i jordemoderkonsultationerne at give de gravide en virkelighedstro vejledning om, hvad de kan forvente sig af besøget i svangreambulatoriet.

Den jordemoderstuderende skal gerne deltage ved f.eks.:

- Speciallægekonsultationer for gravide med:
  - Præeklampsi, forhøjet BT, proteinuri
  - Bækkensmerter
  - Gemelli
  - UK, tværløje
  - Diabetes type 1 + 2 gerne diabetes-ambulatoriet om torsdagen
  - Mistanke om for stort eller lille barn
  - Tidl. problematisk fødselsforløb
  - Medicinske sygdomme
  - Sectio maternal request
  - Sårbare gravide / familieambulatoriet
- Se fostervands- og moderkageprøver
- Se scanninger: overbårenheds-, tilvækst-, nakkefolds- og 20 ugers scanninger

Praktiske oplysninger

Den studerende skal møde på svangreambulatoriet i hvid uniform mandag, tirsdag, onsdag og torsdag kl. 7.30 – 15.00 i uge: _____

Hvis du kontakter afdelingsjordemoder Jette Raunkjær om mandagen, kan I sammen planlægge ugens forløb, så du oplever så meget forskelligt og relevant som muligt.

Med venlig hilsen personalet i svangreambulatoriet

Studiebesøg hos gynækologisk/obstetrisk forvagt

Der er 2 gange årligt i de kliniske uddannelsesperioder indlagt en disponibel uge, hvor der eksempelvis afholdes prøve. Den resterende tid bruges til at give vore studerende oplevelser, som ligger lige i periferien af de ellers planlagte kliniske perioder.

Det er således planlagt, at den studerende kommer på 1 dags studiepraktik med en gynækologisk/obstetrisk forvagt ca. midt i forløbet. Da forvagterne ikke kan tilgodese alle jordemoderstuderende i den disponible uge, planlægges dagen i løbet af fødegangsperioden.

Formålet med studiebesøget hos gynækologisk/obstetrisk forvagt

Den studerende skal via indsigt i forvagtens arbejde få bedre forudsætninger for at indgå i et kompetent samarbejde med lægerne generelt set. Det gælder både i det praktiske samarbejde på fødestuerne og ved telefonisk kontakt/tilkald.

Mulige læringsituationer

Deltage i eller observerer den gynækologisk/obstetriske forvagtsarbejde på f.eks.:

- Føde- og svangreafdeling
- Mor-barn centret
- Gynækologisk ambulatorium / afdeling
- Svangre ambulatorium
- Operationsgangen
- Akut modtagelsen

Desuden opfordres den studerende til at deltage i lægernes morgen- og middagskonference for at få et indblik i, hvad der foregår her.

Praktiske oplysninger

Den studerende skal møde i lægernes konferencerum på sælens 3. sal klokken 8.00 i uniform.

Dagen er planlagt til d. _____

Den gynækologiske / obstetriske forvagt er: _____

(Af hensyn til kvinden og princippet om kun en studerende pr. fødsel, kan den studerende ikke følge forvagten ind på en fødestue, hvis der i forvejen er en jordemoderstuderende. I sådanne situationer må hun vente til forvagten atter kommer ud for derefter at følges igen).

Studiebesøg i Blodtypelaboratoriet

Der bliver også planlagt, at den studerende kommer på 1/2 dags studiebesøg i Blodtypelaboratoriet med en Bioanalytiker. Formiddagen tilrettelægges en af dagene i den uge, hvor der er skemalagt studiebesøg i Svangreambulatoriet. Man møder kl. 07.30 – 12.00 og er om eftermiddagen i Svangreambulatoriet.

Formålet med studiebesøget i Blodtypelaboratoriet

Den studerende skal via indsigt i bioanalytikerens arbejde i Blodtypelaboratoriet få bedre forudsætninger for at forstå vigtigheden af blodtypebestemmelse i relation til immunisering og transfundering.

Praktiske oplysninger

Den studerende skal møde i uniform og følges på dagen til blodtypelaboratoriet af en af de uddannelsesansvarlige jordemødre.

Dagen er planlagt til d. _____

Obligatoriske opgaver

I løbet af 4. semester er der 4 obligatoriske opgaver, udover refleksionsark, som den studerende skal udarbejde:

CTG-kursus

Den studerende skal gennemføre et e-learningkursus omkring CTG-tolkning jævnfør læringsudbyttet om anvendelse af teknologiske hjælpemidler i forbindelse med komplicerede forløb. CTG-kurset er en del af initiativet "Sikre Fødsler" og tager ca. 5 – 8 timer at gennemføre. Det ligger online og kan laves hjemmefra eller eventuelt i stille vagter.

CTG-kurset findes via denne sti:

- I en googlesøgning skrives: plan2learn Region Syddanmark
- Indtast dit CPR.nr.
- Klik på: Glemmt adgangskode. Herved sendes der en adgangskode til din sygehus-mail
- Skriv den tilsendte adgangskode ind og nu er du inde på din side i plan2learn
- Klik på: Katalog
- I søgefeltet skrives: sikre fødsler version 2
- Klik på: Læs mere
- Klik på: Tilmelding
- Klik på: Næste
- Klik på: Næste
- Klik på: Næste
- Klik på: Tilmeld
- Klik på: Min side
- Klik på: Afspil

Nu er du i gang og kan vælge modulerne: Intro, teori, cases og test. Det anbefales at kurset tages i nævnte rækkefølge. Man kan ikke tage testen, før alle casene er lavet. Kurset behøves ikke lavet i en omgang, det kan fint tages lidt hen ad vejen, men husk at klikke på: Gem og afslut hver gang du forlader programmet. Den studerende er hovedansvarlig for, at opgaven bliver udarbejdet. Kontaktjordemoderen eller en instruktionsjordemoder kan ved behov være behjælpelig. Når den studerende har gennemført kurset og bestået den afsluttende test, udprintes resultatet (evt. screen print) og afleveres til en af instruktionsjordemødrene. Slutteligt skal denne obligatoriske opgave indgå i klinikperiodens afsluttende portfolio.

Det valgfrie element

I løbet af 4. semester skal den studerende have fokus på et selvvalgt område indenfor semestrets læringsudbytter, hvorved den studerende toner egen uddannelse.

Det kunne eksempelvis være:

- Den menneskelige organismes udvikling, biologiske, anatomiske opbygning og ernæringsmæssige behov med fokus på reproduktion, seksualitet, fosterudvikling, graviditet, fødsel og barselperiode.
- Sundhedslovgivning og det legale grundlag for jordemoderens virksomhed samt professionens historie, udvikling og arbejdsmiljømæssige udfordringer i praksis.
- Kommunikationsteorier og -metoder i forhold til dialog og relationsskabelse i praksis.
- Psykologiske og sociale forhold i forbindelse med familiedannelse, graviditet, fødsel og barsel.
- Farmaka og medicinering, herunder specifik viden om anæstesi, analgesi relateret til jordemoderfaglig virksomhed i praksis.
- Ethiske problemstillinger inden for det reproduktive felt i forhold til praksis.

Det valgte fokus indtænkes og bearbejdes i alle mulige sammenhænge, så teori og praksis integreres i en dybere refleksion over det valgte fokus.

Den studerende opfordres til at informere sine vejledere om sit fokus, så de kan bidrage til bearbejdningen både undervejs og som afslutning på vagterne:

- Hvordan kom mit valgfrie fokus i spil i dag?
- Hvad lærte jeg?

Det forventes at den studerende på sine refleksionsskemaer kobler til det selvvalgte fokus, og ligeledes skal hun i klinikperiodens obligatoriske opgave redegøre for, hvad hun fik ud af sit arbejde med det valgfrie fokus.

Studiedag med Tværprofessionelt fokus

Der er indlagt en obligatorisk tværprofessionel studiedag fælles for alle tre kliniske semestre.

Som studerende forbereder og fremlægger man udvalgte emner i en gruppe.

Med udgangspunkt i sundhedsstyrelsens anbefalinger for svangreomsorg, tilrettelægges studiedagen for bioanalytikerstuderende, sygeplejestuderende (fra MBC) og jordemoderstuderende. For at få et indblik i hinandens arbejdsområder og dermed fremme den gensidige forståelse for samarbejdet omkring de tværprofessionelle opgaver i det fælles interessefelt omkring gravide, fødende, barselskvinder og nyfødte.

Samtidig giver det træning i kommunikation og formidling samt didaktik.

Vi vil tage udgangspunkt i de forskellige screeningsundersøgelser, der tilbydes, anbefales og foretages på moderen i graviditeten og efter fødslen på barnet.

Vi vil belyse de forskellige undersøgelser ud fra, hvor, hvordan, hvornår og hvorfor de tre faggrupper/studerende møder undersøgelserne og behandling i deres fag/afdeling.

Portfolio

Udarbejdelsen af en portfolio for den samlede klinikperiode er også en obligatorisk opgave. (Se "Retningslinjer for portfolio").

Liste over skemaer til brug på 4. semester

Den studerende skal dagligt / løbende anvende følgende skemaer på 4. semester som arbejdsredskaber eller som dokumentationsmateriale:

Arbejdsskemaer:

- Forventningsark
- Refleksionsark
- Medicinskema

Dokumentationsskemaer:

- Midtvejsark
- Slutark
- Mål for læringsudbytte
- Studietidsskema
- Optællingsskema: fødsler og sectioner
- Optællingsskema: graviditetsundersøgelser
- Optællingsskema: barselskvinder / nyfødte
- Erfaringsskema, fortsæt evt. på det, du brugte sidste år
- EU- krav

Forventningsark

Dato:

Studerende:

Jordemoder/Vejleder:

Uddannelsesansvarlig jordemoder:

Hvem er du? (uddannelse, alder, fritid, rejser, børn, bopæl, arbejde, osv.)

Hvad er dine personlige forudsætninger? (sociale, lærings- og udviklingsmæssige)

Hvordan har du det for eksempel med:

- At fokusere på læring og udvikling?
- At fokusere på præstation?
- At være realistisk omkring dine forventninger til dig selv?
- At tage initiativ, være spørgende og undrende?
- At prøve nye ting?
- At modtage vejledning og feedback?
- At efterspørge vejledning og feedback?
- At kommunikere med brugerne / jordemoder / læge / SSA / andre?
- At planlægge din uddannelse i det daglige - tilpasse denne til dit daglige liv ved siden af uddannelsen?
- Hvad er dine personlige stærke sider? Hvad er dine personlige svage sider?

Hvad er dine faglige, kliniske og teoretiske forudsætninger? (fra teoretisk periode, fra klinisk periode, fra andre uddannelser, andre erfaringer)

- Hvad er dine faglige stærke sider? Hvad er dine faglige svage sider?
- Har du hængepartier fra tidligere teori- og klinikperiode?
- Hvad er dine egne tanker om, hvad du skal arbejde videre med?

Hvad er dine forventninger til klinikperioden?

- Til kontaktjordemoder (samarbejde / vejledning / tilbagemelding / undervisning / refleksion).
- Til uddannelsesansvarlig jordemoder.

Har du andre ønsker eller hensyn, vi om muligt skal være opmærksomme på?

Mål for læringsudbytte:

- Afklaring og forståelse af viden, færdigheder og kompetencer.
- Skal der være særligt fokus på noget?

Vejledning til refleksionsskema

Arbejdet med refleksionsskemaerne på såvel fødeafdelingen som i Mor-Barn Centret har udgangspunkt i, at refleksion i læringsammenhænge er:

”En fællesbetegnelse for intellektuelle og følelsesmæssige aktiviteter som indebærer en udvikling af egne erfaringer, så de fører til ny forståelse og indsigt.”

Arbejdet med refleksionsskemaerne indeholder en faglig dialog mellem den studerende og vejlederen, og betragtes som et arbejdsredskab, der understøtter den studerendes kobling mellem praksis og teori.

Den studerende laver en kort beskrivelse af sine oplevelser fra en praksissituation og vælger herefter en enkelt situation ud, som relateres til teoretisk viden, egne erfaringer, værdier og tanker. Den studerende forklarer og uddyber sine faglige overvejelser samtidig med, at progressionen i hendes læring dokumenteres.

Nogle af følgende overvejelser kan indgå på refleksionsskemaerne:

- Hvad undres jeg over?
- Hvordan passer det jeg oplevede til teorien?
- Hvordan passer det jeg oplevede til mine tidl. erfaringer?
- Hvordan passer det jeg oplevede til fagets / stedets værdier? (Højt informationsniveau, åbenhed, ansvarlighed, professionalisme, udvikling og respekt).
- Hvorfor reagerede jeg / den fødende / de pårørende / vejlederen / SSA'en / lægen, som de gjorde?
- Hvilken betydning fik det, der skete for mig / for mit arbejde / for den fødende / for de pårørende?
- Hvordan udførte jeg den praktiske opgave?
- Hvad tænkte jeg undervejs?
- Hvorfor valgte jeg at gøre, som jeg gjorde?
- Hvordan virkede det jeg gjorde? Hvad virkede særligt godt / dårligt?
- Hvad vil jeg gøre i en lignende situation fremover?
- Hvad har jeg lært?
- Hvad var nemt / svært?

Den studerendes afgør selv hvilke oplevelser, der skal være genstand for refleksion.

Opmærksomheden henledes dog på, at refleksionerne afspejler mål for læringsudbytter svarende til 4. semester. (Se studiehåndbogen for 4. semester under: ”Tema og læringsudbytter for 4. semester”).

Der skal udarbejdes mindst 7 refleksionsskemaer i løbet af 4. semester.

Der skal udarbejdes 2 refleksionsark fra fødeafdelingen, 1 refleksionsark fra svangreomsorg (konsultation eller svangreambulatorium), 1 refleksionsark fra MBC, 1 refleksionsark fra

neonatalafsnittet, 1 refleksionsark fra gynækologisk afsnit og 1 refleksionsark med tværprofessionelt tema. Det valgfrie element indgår i alle refleksionsarkene. (Se studiehåndbogen for 4. semester under: "Obligatoriske opgaver").

Refleksionsskema inkl. vejledning

Studerende:
Semester:
Afdeling:
Ark nr.:
Jordemoder/Vejleder:
Dato:

Kort beskrivelse af situationen:

Kort er vigtigt her – det skal selvfølgelig give mening, men beskriv kun det, der er relevant for dine refleksioner! Ellers ender du med at bruge alt krudtet på en lang og alt for detaljeret praksisbeskrivelse – og det er ikke meningen.

Fokus for refleksion:

Dit *umiddelbare* og *overordnede* fokus; Hvad var det, der undrede dig, gjorde dig nysgerrig, ked af det, glad, tilfreds, magtesløs, irriteret, forvirret osv. I situationen eller efterfølgende.

Refleksioner (1/2-2 sider):

Det er refleksionerne, der skal fylde mest. Skriv gerne frit fra leveren uden at tænke på, om det, du skriver, er i "godt nok" eller "rigtigt". Bagefter kan du rette til, tilføje, uddybe og slette.

Hvis du er for optaget af at skrive "på den rigtige måde", bliver det ofte for svært i starten og bremser dig. Skriftlig refleksion er en måde at tænke/skrive på, som du lærer ved at kaste dig ud i det.

Afslut altid med stavekontrol og husk at din computer også skal til at lære alle fagudtrykkene både på dansk og latin.

Det valgfrie element:

Nævn kort hvorledes det valgfrie element kobles til de aktuelle refleksioner. Det valgfrie element behandles afslutningsvis i en selvstændig refleksionsopgave, der er eksamensgrundlag for en del af 4. semester intern prøve.

Mål for læringsudbytte:

Efter du er færdig med refleksionerne, kigger du på de forskellige læringsudbytter og indkopierer dem, du tænker er relevante for dine refleksioner. Du skal *ikke* starte med at fokusere på læringsudbytterne, men derimod udvælge dem, du har været omkring.

Der vil givetvis være flere og nogle er du nok ofte omkring. Hold styr på hvilke læringsudbytter du har været omkring på en separat liste, du tager med til uddannelsessamtalerne.

- **Viden**
- **Færdigheder**
- **Kompetencer**

Feedback fra jordemoder/vejleder:

Hvis der går for lang tid, så send refleksionerne os, selvom du ikke har fået det tilbage fra din vejleder endnu. Når du så får det, vil vi også gerne se det igen med vejlederens feedback.

Feedback fra uddannelsesansvarlig jordemoder:

Vi elsker at læse refleksionsark og vores feedback er lige dele anerkendelse, undren og spørgsmål til yderligere refleksion. Dem kan du "nøjes med" at tænke over – det er ikke nødvendigt med yderligere skriftlig besvarelse.

Godkendelse

Det er væsentligt, at der er refleksioner og ikke kun beskrivelser, men skriftlige refleksioner er en proces, hvor vi også guider undervejs, så du vil udvikle dig i dette.

Kriteriet for godkendelse er "bare", at du gør en løbende indsats og prøver at bruge vejledningen.

Vejlederen har ansvaret for hurtig gennemlæsning og returnering til den studerende, således at den studerende kan anvende refleksionsskemaerne til videre udvikling af sin praksis.

Refleksionsskemaer (også de udprintede via mail) skal efterfølgende sendes til den uddannelsesansvarlige jordemoder, der efter gennemlæsning returnerer dem til den studerende.

Refleksionsskemaet fra den gynækologiske periode læses ikke af vejleder(e) og afleveres derfor direkte til den uddannelsesansvarlige jordemoder.

Efter godkendelse samles refleksionsarkene i din portfolio. Portfolien skal godkendes af de uddannelsesansvarlige jordemødre inden prøven på 4. semester.

Der laves aftale om fast plan med deadline for aflevering med den uddannelsesansvarlige jordemoder.

Forløbs- og fødeprotokol forud for refleksionskema

Navn:

(Til fødeafdelingen)

Det er valgfrit for den studerende, om hun vil bruge dette skema til at holde styr på sine oplevelser.

Dato 2-3-15	Para 2	Køn/vægt d/3300g	Forløb i stikord: Fx Modtagelse 7cm, ønsker epidural, CTG afvigende, grønt vand, skalp pH normal, hurtigt forløb, dreng lidt slap, retter sig grad 2 bristning Umiddelbare refleksioner: Hvad fylder efter denne vagt? Hvordan var det? Hvad lærte jeg? 3 gode ting og 1 fokusområde til næste vagt.
Jdm LKj	Gest 39+6	Apgar 8/1 10/5	

Dato	Para	Køn/vægt	
Jdm	Gest	Apgar	

Dato	Gest	Køn/vægt	
Jdm	Para	Apgar	

Dato	Gest	Køn/vægt	
Jdm	Para	Apgar	

Refleksionsskema

Studerende:
Semester:
Afdeling:
Ark Nr.:
Jordemoder/Vejleder:
Dato:

Kort beskrivelse af situationen:

Fokus for refleksion:

Refleksion (1/2-2 sider):

Valgfrit element:

Mål for læringsudbytte:

Viden

Færdigheder

Kompetence

Vejleder feedback:

Uddannelsesansvarlig feedback:

Godkendelse:

Medicinskema

Navn	
Virksomme stof	
Indikation	
Dispenseringsform	
Dosering	
Bivirkning	
Kontraindikation/ Forsigtighedsregel	
Graviditet	
Amning	
Diverse	

Den studerende skal udfylde skemaet, når hun første gang har set et præparat i brug, herved dokumenterer hun kendskab til præparatet og kan efterfølgende deltage i administrationen af dette. Skemaet afleveres til instruktionsjordmoderen og skal med i præsentationsportfolioen.

Navn:

Studietidsskema

Navn:

Afdeling:

Uge	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag	Ugentlig arbejdstid

Den studerende skriver i skemaet, hvilken mødetid hun har haft den pågældende dag. Undervisningsdage, selvstudiedage, sygedage og fridage skal også skrives ind, men tæller ikke med i timerne. Ved sygedage skriver den studerende i parentes, hvilken mødetid hun skulle have haft. Ved døgnvagter skrives f. eks. fra kl. 8.00 og til kl. 8.00, efterfulgt af den faktiske opkaldstid i parentes. Døgnvagter tæller 14 timer, også selv om man har været kaldt i færre timer.

Optællingsskema: Fødsler og sectioer

Dato	2. Supervision og pleje af fødende I fødsel og føder vaginalt mens du er der I fødsel – føder dog ikke vaginalt mens du er der I fødsel men får sectio.	3A. Foreståelse af fødsler Selvstændighed afhænger af semester.	3B. Aktiv deltagelse i fødsler og sectio.

Den studerende skal anvende skemaet til optælling som dokumentation for opfyldelse af kravene i EU direktivet.

Optællingsskema: Graviditetsundersøgelser

Dato	1.gangs undersøgelse	Efterfølg. undersøgelser	Hold Tema	Efterfødselskontakt	Patologiske gravide

Den studerende skal anvende skemaet til optælling som dokumentation for opfyldelse af kravene i EU direktivet.

Optællingsskema: Barselskvinder / nyfødte

Dato	Pleje af normal barselskvinde	Amme vejledning	Vejledning i spædbarns pleje	Pleje af kompliceret barselskvinde (inkl. sectio)	Pleje af nyfødte med særlige behov (syge/præmature)

Den studerende skal anvende skemaet til optælling som dokumentation for opfyldelse af kravene i EU direktivet.

Erfaringskema

Den studerende sætter streger i skemaet hver gang hun har deltaget i / udført en af læringssituationerne. På denne måde skabes overblik over, hvilke læringssituationer den studerende skal prioriterer / opsøge fremover. Når et felt har fået 10 streger, behøver den studerende ikke fortsætte med at udfylde feltet.

Læringssituationer:	Set	Deltaget aktivt	Udført under supervision/ selvstændigt
Regelmæssige baghovedpræsentationer			
Uregelmæssige hovedpræsentationer			
Hindepunktur			
Blodprøvetagning NS			
Ammeetablering			
Børneundersøgelse			
Hælblodpr / barselsamtaler			
Injektion Synto. og K-vit.			

Nedenstående er fortrinsvis beregnet for studerende på 4. og 6. semester

Hindesprængning			
Venflon-anlæggelse			
Administration: drop / s-drop			
Administration: epidural			
Montering af caputelektrode			
Assisterer ved scalp-lactat			
Engangskath / KAD			
Trykkateter / amnioninfusion			
Sterilvandspapler			
Infiltrationsanalgesi			

Erfaringskema (fortsat)

Læringssituationer:	Set	Deltaget aktivt	Udført under supervision/ selvstændigt
Pudendusblokada			
Episiotomi + suturering			
Suturering af bristning			
Sphincterruptur			
Underkropspræsentation			
Gemelli			
Præterm fødsel			
Grav prolong fødsel			
IUGR			
Makrosome børn > 4500g			
Foetus mors / sen abort			
Langvarig vandafgang			
Maternel infektion fx GBS			
Maternel sygdom fx DM			
Præeklampsi / eklampsi			
Dystoci eller lyn fødsel			
Skulderdystoci			
Truende intrauterin asfyksi			
Asfyktisk barn på sechers bord			
Misdannet barn			
Cup-forløsning			
Sectio elektivt / akut			
Blødning før / under / efter			
Fastsiddende placenta / intrauterin palpation			

Midtvejsark - 4. semester

Medbring erfaringsskema til samtalen

Dato:

Studerende:

Jordemoder/Vejleder:

Uddannelsesansvarlig:

Hvad har været særlig godt ved den forløbne periode?

Hvad har været udfordrende i den forløbne periode?

Giv eksempler på hvordan vejledning og feedback fungerer godt for dig.

Hvordan skal der arbejdes med den studerendes læring i den kommende del af semestret?

- Hvad kan den studerende gøre
- Hvad kan jordemoderen gøre
- Hvad kan den uddannelsesansvarlige jordemoder gøre

Er der behov for afklaring, uddybelse eller andet for at forstå viden, færdigheder og kompetencer for semestret?

Slutark – 4. semester

Medbring erfaringskema og EU-skema

Dato:

Studerende:

Jordemoder/Vejleder:

Uddannelsesansvarlig:

Hvad har været særlig godt ved den forløbne periode?

Hvad har været udfordrende i den forløbne periode?

Giv eksempler på hvordan vejledning og feedback fungerer godt for dig

Hvordan skal der arbejdes med den studerendes læring og udvikling i den kommende del af semestret?

- Hvad kan den studerende gøre?
- Hvad kan jordemoderen gøre?
- Hvad kan den uddannelsesansvarlige jordemoder gøre?

Er der behov for afklaring, uddybelse eller andet for at forstå viden, færdigheder og kompetencer for semestret?

EU direktivet

EU direktiv 89/594/EØF og 80/155/EØF artikel 27 del B	forklaring	2. sem.	4. sem.	6. sem.	I alt
1. Konsultation for gravide kvinder omfattende mindst 100 prænatale undersøgelser.	jordemoder-konsultation				
2. Supervision og pleje af mindst 40 fødende.	- i fødsel og føder vaginalt mens du er der - i fødsel – føder dog ikke vaginalt mens du er der - i fødsel men får sectio				
3. Elevens forståelse af mindst 40 fødsler; såfremt dette antal ikke kan nås på grund af mangel på fødende, kan det nedsættes til mindst 30 fødsler under forudsætning af, at eleven derudover aktivt deltager i 20 fødsler.	3A: forstå (selvstændighed afhænger af semester) 3B: deltage aktivt				
4. Aktiv deltagelse fødsler i underkropspræsentation. Hvor dette ikke er muligt på grund af et utilstrækkeligt antal af sådanne fødsler, kan undervisning foregå i en simuleret situation.	4A: deltage aktivt 4B: simuleret situation (inkl. jdm.udd.)				
5. Anlæggelse af episiotomi og indføring i efterfølgende sutur. Indføringen skal inkludere teoretisk instruktion og praktisk udførelse. I relation til nærværende punkt kan suturering af episiotomi og mindre bristninger ske i en simuleret situation, når det er absolut uundgåeligt.	5A: anlæggelse 5B: suturering af episiotomi / grad 2 5C: simuleret situation (inkl. jdm.udd.)				
6. Supervision og pleje af 40 risikopatienter før, under og efter fødslen.	alle afsnit: alt kompliceret				
7. Supervision og pleje, herunder undersøgelse af mindst 100 barselkvinder og deres raske nyfødte.	barselafsnit, barselklinik, hjemmebesøg m.m.				
8. Observation og pleje og af nyfødte, som har behov for særlig pleje, herunder for tidligt og for sent fødte, undervægtige eller syge nyfødte.	neonatalafsnit, barselafsnit, fødeafsnit m.m.				
9. Pleje af patienter med gynækologiske og obstetriske lidelser.	alle afsnit hyperemesis, præekl., bækkenløsning, fibromer, IVF-beh, cervixinsuff., konisation, endometriose				
10. Indføring i pleje af patienter med medicinske og kirurgiske sygdomme. Indføringen skal inkludere teoretisk instruktion og praktisk udførelse.	diabetes, Mb Crohn, gastric bypass, AK-beh., depression osv. osv.				

Kriterier for refleksionsopgave

4. semester: Valgfrit element, 10 ECTS

Rammer

Den studerende vælger et fokus med relevans inden for semesterets mål for læringsudbytter. I løbet af semesteret skal den studerende skrive og aflevere 7 refleksionsark, hvori det valgfrie element udfoldes på forskellig vis. Refleksionsopgaven udarbejdes med udgangspunkt i disse refleksionsark.

Der afleveres i løbet af semesteret:

2 refleksionsark hvor området fødsel er repræsenteret samt

1 refleksionsark for hvert af områderne: svangre, barsel, neonatologi, gynækologi og tværprofessionelt samarbejde.

Der arbejdes med samme skabelon for refleksionsark som for 2. semester, blot med en overskrift med angivelse af det valgfrie fokusområde samt en tilføjet rubrik for skriftlig feedback fra uddannelsesansvarlige.

Den studerende modtager således løbende skriftlig feedback for hvert af de 7 refleksions ark. Når den studerende har skrevet og afleveret sin refleksionsopgave som en samlet refleksion over de 7 godkendte refleksionsark, hvori det valgfrie element udfoldes, er opgaven godkendt.

Indhold

Den studerende redegør kort for væsentlige faglige aspekter fra det valgte fokus med baggrund i de 7 godkendte refleksionsark. Der reflekteres over disse væsentlige faglige aspekter med selvvalgt relevant teori fra et eller flere af de fag der indgik på første / tredje semester.

Følgende punkter skal indgå:

- Forside med overskrift (det valgfrie fokus), navn og antal anslag
- Indholdsfortegnelse
- Redegørelse for væsentlige faglige aspekter
- Refleksion over faglige aspekter med inddragelse af relevant teori
- Hvilken betydning kan mine refleksioner få for min fremtidige læring?
- Hvad skal jeg være ekstra opmærksom på i fremtidige lignende situationer?
- Litteraturliste

Omfang

Opgavens omfang skal være på min. 3 og max. 4 normalsider, hvor en normalside tæller 2400 anslag inkl. mellemrum og evt. fodnoter. Forside, indholdsfortegnelse og litteraturliste tæller ikke med. I øvrigt følges jordemoderuddannelsens "Redaktionelle krav til projektopgaver" (Jordemoderuddannelsen 2014).

Introduktion til opgaven

Jordemoderuddannelsen informerer overordnet om opgaven med henblik på, at de studerende kan vælge emne til valgfrit element inden eller senest ved start på 4. semester.

De(n) uddannelsesansvarlige introducerer de studerende til opgaven i begyndelsen af 4. semester.

Aflevering

Refleksionsopgaven afleveres 1 – 2 uger før prøven. Det konkrete tidspunkt bestemmes af det enkelte uddannelsessted, under hensyntagen til organisatoriske forhold.

Prøve

Delprøve 1 er en individuel mundtlig prøve med afsæt i den godkendte refleksionsopgave. Der eksamineres uden forudgående oplæg i 10 min med udgangspunkt i refleksionsopgaven. Prøven tæller 1/3 af den samlede prøve, men SKAL bestås for at den samlede prøve er bestået. Den studerende skal udover afprøvning af det valgfrie element, formidle produktet til medstuderende/uddannelsesansvarlige i klinikken.

Forslag til og eksempler på mulige valgfrie elementer (der kan favne alle relevante afdelinger/områder for 4. semester):

- Kommunikation, vejledning, rådgivning
- Tværprofessionelt samarbejde
- Familiedannelse
- Hygiejne (mikrobiologi og infektionspatologi)
- Ulighed i Sundhed

Patientsikkerhed

- Sundhedsfremme og forebyggelse
- Farmakologi
- Partneren
- Fosteret/barnet
- Sorg- krisehåndtering
- Kvalitetsudvikling (forskning og innovation)
- Patientforløb
- Seksuel sundhed

Retningslinjer for klinisk 4. semesterprøve

Prøven

Semestret afsluttes med en klinisk kombinationsprøve.

Forudsætning for prøven

Prøveforudsætning er gennemsnitlig 30 timers brugerkontakt pr. uge i den kliniske uddannelse indtil prøvetidspunktet.

Prøvegrundlag

Delprøve 1. Den mundtlige præstation.

Delprøve 2. Den praktiske og mundtlige præstation.

Bedømmelsesgrundlag

Delprøve 1. Den mundtlige præstation.

Delprøve 2. Den praktiske og mundtlige præstation.

Bedømmelse

Prøven har intern bedømmelse efter 7-trinsskalaen. Begge delprøver skal bestås.

Delprøve 1. Den mundtlige præstation. Karakteren tæller med 1/3 del af den samlede bedømmelse.

Delprøve 2. Den praktiske og mundtlige præstation. Karakteren tæller med 2/3 dele af den samlede bedømmelse.

Prøvetid

Delprøve 1: 10 minutter til eksamination med udgangspunkt i refleksionsopgaven

Delprøve 2: 30 minutter til 3-4 kliniske færdigheder, herunder genoplivning af barn.

I alt 40 minutter til afprøvning, 10 min. til votering og tilbagemelding.

Prøvested

Praktiksted.

Censur

Intern.

Andre forhold vedrørende prøven og prøvens afvikling

Der henvises til studieordningen for forhold af generel karakter.

Deltagende i prøven

Den studerende, den uddannelsesansvarlige jordemoder samt en teoretisk underviser.

Den uddannelsesansvarlige jordemoder kan vælge at invitere den anden uddannelsesansvarlige jordemoder og kontaktjordemoderen til prøven, hvilket den studerende i givet fald skal orienteres om i forbindelse med indkaldelse til prøven. De deltager som observatører.

Planlægning af den kliniske prøve

Den uddannelsesansvarlige jordemoder fastsætter tidspunktet for prøven og meddeler prøvetidspunktet til den studerende senest 4 uger inden prøven.

Votering og tilbagemelding

Der votes i fem minutter. Voteringen foretages af den eksaminerende uddannelsesansvarlige jordemoder samt en eksaminator fra den teoretiske del af uddannelsen.

Den studerende og observatørerne må ikke overvære voteringen.

Der bruges efterfølgende fem minutter på at meddele den studerende prøveresultatet samt en kort begrundelse for bedømmelsen.

Eksaminatorerne skal gøre notater om præstationen og bedømmelsen. Notaterne skal opbevares i et år efter prøvedatoen af den uddannelsesansvarlige jordemoder. (Jf. Bekendtgørelse om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser, BEK nr. 1500 af 02/12/2016 Kapitel 6, § 31, 3) Stk. 2). Den uddannelsesansvarlige jordemoder kan afsætte længere tid til votering og tilbagemelding, men den studerende skal i givet fald og inden prøvens start være orienteret om de ændrede tidsrammer for votering og / eller tilbagemelding.

Indstilling til prøven

Den studerende er automatisk indstillet til ordinær prøve.

Framelding

Ved framelding til prøven anvendes et prøvoforsøg, medmindre frameldingen skyldes sygdom.

Sygdom

Har den studerende været forhindret i at gennemføre prøven pga. sygdom, skal den uddannelsesansvarlige jordemoder senest en uge efter prøvedatoen modtage dokumentation i form af en tro-og-love erklæring, hvorefter den studerende kan indstille sig til ny prøve.

Omprøve

Ved ikke bestået prøve skal den studerende, senest to uger efter ikke bestået ordinær prøve have indstillet sig til omprøve hos den uddannelsesansvarlige jordemoder.

Klage over prøven

Klagen, der skal være skriftlig og begrundet, indgives individuelt af den studerende til Jordemoderuddannelsen i Esbjerg, senest 2 uger efter prøveresultatet er bekendtgjort.

Der kan klages over eksaminationsgrundlaget, prøveforløbet eller bedømmelsen.

Konsekvenser af ikke bestået prøve

Prøven planlægges snarest muligt og så vidt muligt senest, når det efterfølgende hold går til 4. semesters prøve. (BEK nr 1500 af 02/12/2016, § 6, stk. 4)

(Der henvises til Studieordningen, kapitel 9 vedrørende beskrivelse af det valgfrie element. Øvrige krav vedrørende prøve fremgår af kapitel 14 og 16 samt af semesterbeskrivelsen.)

Retningslinjer for portfolio

Formål

Portfolio anvendes som et led i kvalificeringen af læringen i klinikken. Derudover fungerer portfolio som dokumentation af læringen i klinikken.

Portfolio

Hen mod afslutningen på hver enkelt uddannelsesperiode udvælger den studerende materiale som samles i en portfolio. (Evt. *indholdsfortegnelse og inddeling*).

Obligatorisk indhold

- **Studietidsskema:**
  - Dokumentation for opfyldelse af deltagelsespligten i alle uddannelsesafsnit

- **Erfaringskemaer og optællingslister:**
  - De lokalt udarbejdede erfaringskemaer bruges.

- **Medicinskemaer**

- **EU-krav:** (Sammenholdes evt. med det du har nået i perioden)
  - Kvantitative mål, jf. Rådets Direktiv af 30. oktober 1989 (89/594/EØF) artikel 27. Enten udvikles særskilt dokumentations ark til dette formål, eller også skal det fremgå af erfaringskemaerne, i hvilken udstrækning kravene er tilgodeset på de enkelte modulperioder.

- **Refleksionsark:**
  - Der skal dokumenteres refleksion over forskellige af semestrenes læringsudbytter, hvoraf et skal omhandle tværfagligt samarbejde.
  - Antal refleksionsark:
    - 2 stk. fra fødeafdelingen
    - 1 stk. fra svangreamb./kons.
    - 1 stk. fra barselafdelingen
    - 1 stk. fra neonatalafdelingen
    - 1stk. fra gynækologisk afdeling
    - 1 stk. om tværprofessionelt samarbejde

- **Forventninger:**
  - Hvis de er formuleret på skrift af den studerende og/eller af vejlederne på afdelingerne.

- **Dokumentation for uddannelsessamtaler:** (*Midtvejs + slutsamtaler + interne prøver*)
  - I den udstrækning, de er afviklet midtvejs og / eller som afslutning på forløbet i de enkelte uddannelsesafsnit.
- **Evt. obligatoriske opgaver**
  - Hvis der i den sammenhæng er formaliserede krav om skriftlighed.

Deadline for aflevering af portfolio: D. _____

Fastsættes for hvert hold af instruktionsjordmoderen og meldes ud senest tre uger før afleveringsdatoen. Samtidig udmeldes dato for formel afslutning på arbejdet med portfolio.

Formel afslutning på arbejdet med portfolio i den enkelte uddannelsesperiode: D. _____

Arbejdet med portfolio afsluttes som hovedregel på en studiedag sidst i en klinikperiode med deltagelse af alle studerende i samme klinikperiode, men kan afsluttes ved en individuel uddannelsessamtale. Det er den uddannelsesansvarlige jordemoder, der bestemmer formen.